Nr 706.

Av herr **Gustafson** i Kasenberg **m. fl.**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 206, angående ändrade grunder för statsbidrag till vissa grenar av den slutna sjukvården m. m.*

I proposition nr 206 angående ändrade grunder för statsbidrag till vissa grenar av den slutna sjukvården m. m. föreslår Kungl. Maj:t att landstingen och icke-landstingsstäder mot visst statsbidrag skola organisera en enhetlig vård av lättskötta sinnessjuka. Med hänsyn till det stora antalet av dylika sjuka och det trängande behovet av att kunna skänka dessa en rationell, från ålderdomshemmen frigjord vård måste det hälsas med största tillfredsställelse, att Kungl. Maj:t i anslutning till statens sjukvårdskommittés förslag nu bringat denna länge aktuella fråga inför riksdagen. Under förutsättning att riksdagen godtager de av Kungl. Maj:t föreslagna principerna för ordnandet av den lätta sinnessjukvården, vilja vi dock i ett par hänseenden framställa yrkanden om förändringar i avseende på den närmare utgestaltningen av ifrågavarande sjukvårdsverksamhet.

Som kommittén framhållit står förslaget att åt landstingen och icke-landstingsstäderna överlämna vården av lättskötta sinnesjuka i strid med den ursprungliga planen att låta staten omhänderta all sinnessjukvård. De skäl, som anförts för att i nämnda avseende frångå den första planen, synas dock praktiskt motiverade och ha också i stort sett accepterats av de hörda myndigheterna. Emellertid leder denna avvikelse till en opåräknad utgiftsstegring för landstingen, vilket med hänsyn till landstingens andra växande uppgifter och därav redan föranlett ökat skattebehov måste framkalla bekymmer i landstingskretsar. Det vill därför synas oss, som om starka skäl talade för att statens bidrag till denna landstingens nya sjukverksamhet något ökades utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit för att underlätta för landstingen att utan alltför stora svårigheter kunna gå i land med sina nya förpliktelser.

I första hand synes härvid regeringsförslaget ha alltför knappt utmätt statens bidrag till vården av de sjuka. Medan kommittén föreslog 1.30 kr. per sjuk och dag, har regeringen stannat för blott 1 kr. Regeringen har därvid utgått från att de av kommittén beräknade vårdkostnaderna i verkligheten skulle komma att visa sig något för höga, i det att regeringen beräknat den totala dagkostnaden till omkring 2 kr. per dag eller en obetydlighet därutöver. Giltiga grunder torde emellertid förefinnas för att höja kalkylen och — att döma av hittillsvarande kostnader för liknande inrättningar — åtminstone räkna med en medelkostnad av 2.50 kr. per sjuk och

dag. Medan kommitténs förslag utifrån kommitténs egna beräkningar skulle innebära ett statsbidrag, som vore minst lika stort som hälften av vårdkostnaden, betyder regeringsförslaget sannolikt en faktisk sänkning av statsbidraget till mellan hälften och en tredjedel. Då detta måste leda till att landstingens utgifter för denna vårdverksamhet bleve mer betungande än vad Kungl. Maj:t förutsatt, finna vi för vår del en höjning av statsbidraget till 1.25 kr. eller ungefär hälften av den sannolika vårdkostnaden både önskvärd och välgrundad. Däremot finna vi ingen anledning att höja den av Kungl. Maj:t till 0.50 föreslagna patientavgiften, enär detta skulle medföra en merutgift för vissa kommuner och därigenom strida mot det kommunala skatteutjämningssyfte, som delvis uppbär förslaget. Enligt vårt förslag och med en antagen genomsnittlig vårdkostnad av 2.50 kr. per dag skulle staten sålunda betala hälften (fixerat 1.25 kr.), medan den andra hälften delas mellan patienten eller hans kommun (fixerat 50 öre) och landstinget (ungefär 75 öre).

Likaså finna vi det motiverat att staten även lämnar bidrag till kostnaderna för uppförande av ifrågavarande vårdhem. Med hänsyn till sinnessjukvårdens huvudsakligast statliga karaktär torde det ligga närmare till hands att staten lämnade byggnadsbidrag till dessa vårdhem än till hem för kroniskt sjuka, som redan åtnjuta sådant byggnadsunderstöd från staten. Departementschefens skäl för att motsätta sig byggnadsbidrag till vårdhem för lättare sinnessjuka, nämligen att landstingen skulle ha tillgång i viss utsträckning till lämpliga lokaler främst genom att epidemisjukstugor nedlagts, synas ej längre bärkraftiga, sedan dessa sjukstugor i allmänhet redan tagits i anspråk för andra sjukvårdsändamål, såsom för arbetshem och hem till kroniskt sjuka eller tuberkulosvård. Då även här gäller, att landstingen belastats med opåräknade dryga byggnadskostnader, förorda vi därför ett tillägg om skyldighet för staten att lämna byggnadsbidrag, som då för enhetlighetens och enkelhetens skull lämpligen borde fixeras till detsamma som gäller för hem till kroniskt sjuka. Att ett riksdagsbeslut om dessa byggnadsbidrag bör i särskilda fall ges retroaktiv verkan, synes oss härvid både rättvist och billigt.

Vad slutligen villkoren för utfående av statsbidrag för vården beträffar, har Kungl. Maj:t i likhet med statens sjukvårdskommitté föreslagit att sådant bidrag blott skall utgå, då vårdhem inrymmer minst 30 personer; »därest vårdhemmet endast är avsett för sinnessjuka av ettdera könet eller särskilda skäl härför eljest föreligga, må dock statsbidrag kunna utgå, oaktat platsantalet understiger 30». Otvivelaktigt torde det både ur kostnads- och vårdsynpunkt vara eftersträvansvärt att hemmen göras tillräckligt stora. Likväl torde fall ej sällan kunna uppstå, då lämpliga mindre byggnader kunna åtminstone till en början apteras för ändamålet, varjämte en gräns vid 30 patienter kan försvåra landstingens övertagande av redan iordningställda kommunala vårdhem. Under sådana förhållanden finna vi det motiverat att tills vidare sätta gränsen till 25 patienter, varjämte rätten att i särskilda fall medge undantag från denna regel borde kvarstå. En garanti mot att olämpliga vård-

hem skola kunna komma till stånd ges i det i propositionen uppställda villkoret att planen skall ha godkänts av medicinalstyrelsen.

Utan att här beröra andra i propositionen behandlade frågor om villkor m. m. i vad gäller den lätta sinnessjukvården hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 206 angående ändrade grunder för statsbidrag till vissa grenar av den slutna sjukvården m. m. ville i den del, denna avser den lättskötta sinnessjukvården, föreskriva, dels att statsbidraget för vårdskostnaden måtte höjas, dels att statsbidrag lämnas till byggande av vårdhem, dels att antalet patienter på bidragsberättigade vårdhem sänkes, allt i enlighet med i motionen närmare angivna grunder.

Stockholm den 28 mars 1936.

Arthur Gustafson i Kasenberg. *David Larsson.* *Rickard Westerdahl.*

Nils Persson. *Linus Andersson.*